

A medieval manuscript illustration featuring a king in a red robe and gold crown on the left, surrounded by a crowd of people. On the right, several knights in chainmail armor are depicted, some holding long spears. The background is a red field with gold floral patterns.

Οικονομία και κοινωνία στη Δυτική Ευρώπη - ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
ΕΝΟΤΗΤΑ 7
ΣΕΛ. 48-49

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΓΕΛ ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ | Επιμέλεια: Ηλίας Τουμασάτος

Στη γραμμή του χρόνου

- **481-751 Φραγκικό Βασίλειο των Μεροβιγγείων**
- **751-843: Φραγκικό Βασίλειο των Καρολιδών**
- 800: Ο Καρλομάγνος στέφεται αυτοκράτωρ του Ρωμαϊκού Κράτους
- 802-867 Δυναστεία Αμορίου στο Βυζάντιο
- **843: Διαίρεση του Φραγκικού Κράτους σε τρία βασίλεια**
- **867: Πρώτο Σχίσμα με τη Δυτική Εκκλησία**
- **867-1056: ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ (ΑΚΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ)**
- **900-1000: Ανάπτυξη ναυτικών πόλεων στην Ιταλία**
- **962: Ο Όττο στέφεται αυτοκράτορας – Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους**
- **1054: Οριστικό Σχίσμα Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας**
- **1056-1059 ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**
- **1059-1081 ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΔΟΥΚΩΝ**
- **1071: Οι Νορμανδοί κατακτούν τις ιταλικές κτήσεις του Βυζαντίου (Ν. Ιταλία)**

Δυτική Ευρώπη: Αγροτική κοινωνία



Δυτική Ευρώπη

- Οι αγρότες αποτελούν τη μεγάλη μάζα του πληθυσμού
- Η ανασφάλεια στην εποχή των Μεροβιγγείων οδηγεί τους αδύναμους να αναζητήσουν την προστασία των αρχόντων
- **Οι κοινωνικές ομάδες συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς εξάρτησης («πυραμίδα» εξάρτησης που συνδέει όλες τις κοινωνικές τάξεις.**



Σχέσεις εξάρτησης

ΙΕΡΑΡΧΙΚΑ ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ

Παραχωρούν εκτάσεις γης (φέουδα)

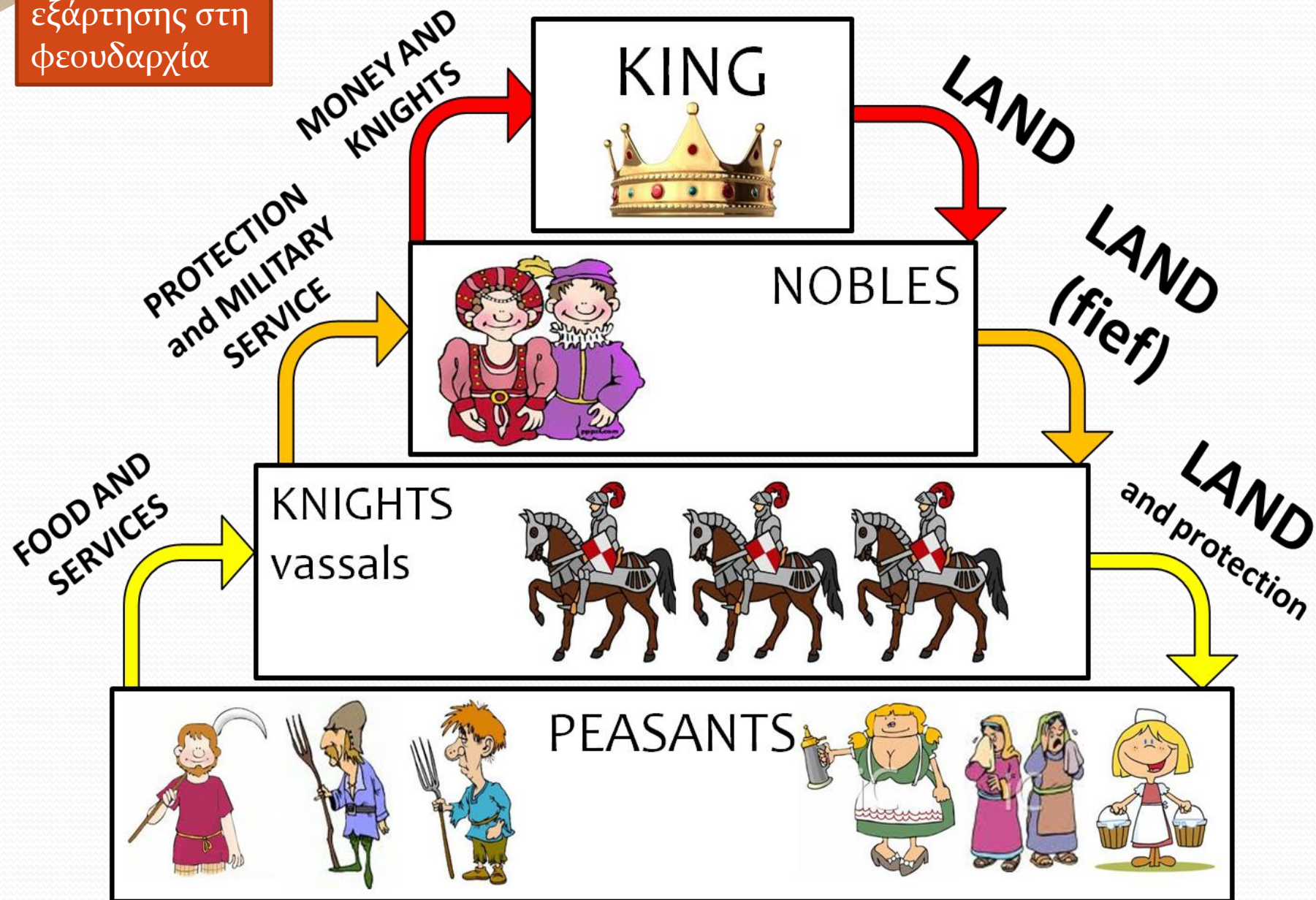
Υποχρέωση να τους παρέχουν προστασία και βοήθεια



ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΥΠΟΤΕΛΕΙΣ [ΒΑΣΣΑΛΟΙ]

Υποχρέωση να παρέχουν πίστη, υποτέλεια και υπηρεσίες στους
άρχοντες

Οι σχέσεις
εξάρτησης στη
φεουδαρχία



Φέουδο (fief)

Η έκταση γης που
παραχωρούσαν οι ευγενείς
στους βασάλους



Φεουδάρχες: οι γαιοκτήμονες
άρχοντες

Φεουδαρχική κοινωνία: η
ευρωπαϊκή μεσαιωνική κοινωνία



Τελετή περιβολής

Η τελετή με την οποία
αναγνωριζόταν ένας
άρχοντας ως υποτελής
ενός άλλου, ανώτερου
άρχοντα

Αν ο υποτελής
παραμελούσε τις
υποχρεώσεις του, ο
άρχοντας έπαιρνε πίσω
το φέουδο



Πηγή: Το φεουδαρχικό συμβόλαιο (investitura)



- Στα μέσα του Απριλίου, μια Πέμπτη (του έτους 1127) δόθηκε όρκος υποταγής στον κόμη της Φλάνδρας, ως έκφραση σεβασμού και πίστης, με την τάξη που θα ιστορήσουμε στη συνέχεια. Πρώτα έκαναν όρκο έτσι: ο κόμης ρωτούσε τον μέλλοντα υποτελή αν θέλει ανεπιφύλακτα να γίνει ακόλουθος του και εκείνος απαντούσε "θέλω". Έστερα αδελφώνονταν μ' έναν ασπασμό ενώ ο υποτελής είχε βάλει τα χέρια του στα χέρια του κόμη. Σ' ένα δεύτερο στάδιο ο υποτελής έταζε αφοσίωση στον τελετάρχη του κόμη μ' αυτά τα λόγια: "Ορκίζομαι στην πίστη μου ότι από αυτή τη στιγμή θα είμαι πιστός στον κόμη Γουλιέλμο και θα κρατήσω τον όρκο μου σε κάθε περίπτωση, με καλή πίστη και χωρίς δόλο". Σ' ένα τρίτο στάδιο ο υποτελής ορκιζόταν το ίδιο στα ιερά λείψανα των αγίων. Μετά το μέρος αυτό της τελετής ο κόμης με τη ράβδο, που κρατούσε στα χέρια του, έκανε τη βεβαίωση της περιβολής του αξιώματος σε όλους εκείνους που έταξαν σ' αυτόν πίστη και σεβασμό και πήραν όρκο, με τον τρόπο που ιστορήσαμε.

- Απόσπασμα από το έργο του χρονογράφου Galbert de Bruges, *Ιστορία του φόνου του Καρόλου του Καλού, κόμη της Φλάνδρας*.

Κοινωνική πυραμίδα
στη Φεουδαρχία

ΒΑΣΙΛΙΑΣ

ΑΜΕΣΟΙ ΥΠΟΤΕΛΕΙΣ ΦΕΟΥΔΑΡΧΕΣ
[ΚΟΜΗΤΕΣ, ΒΑΡΩΝΟΙ, ΜΑΡΚΗΣΙΟΙ] + **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ**
ΑΡΧΟΝΤΕΣ

ΚΑΤΩΤΕΡΟΙ ΥΠΟΤΕΛΕΙΣ [ΒΑΣΑΛΟΙ]

– έπαιρναν γη ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τους

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ

(μικροϊδιοκτήτες γης)

ΠΑΡΟΙΚΟΙ

(η πλειονότητα των αγροτών περιορισμένη
ελευθερία, δεμένοι με τη γη, κατέβαλαν τέλη
στο φεουδάρχη της περιοχής, χρειάζονταν την
άδειά του για να παντρευτούν)

ΔΟΥΛΟΙ

(νομικά θεωρούνταν αντικείμενα)

Επικράτηση της Φεουδαρχίας

Το σύστημα της
φεουδαρχίας
αναπτύσσεται στον
8^ο αιώνα (καθώς
καταρρέουν οι
Μεροβίγγειοι)

«ΚΛΕΙΔΙ» για την
ανάπτυξη της
φεουδαρχίας οι
μεταρρυθμίσεις του
Καρλομάγνου

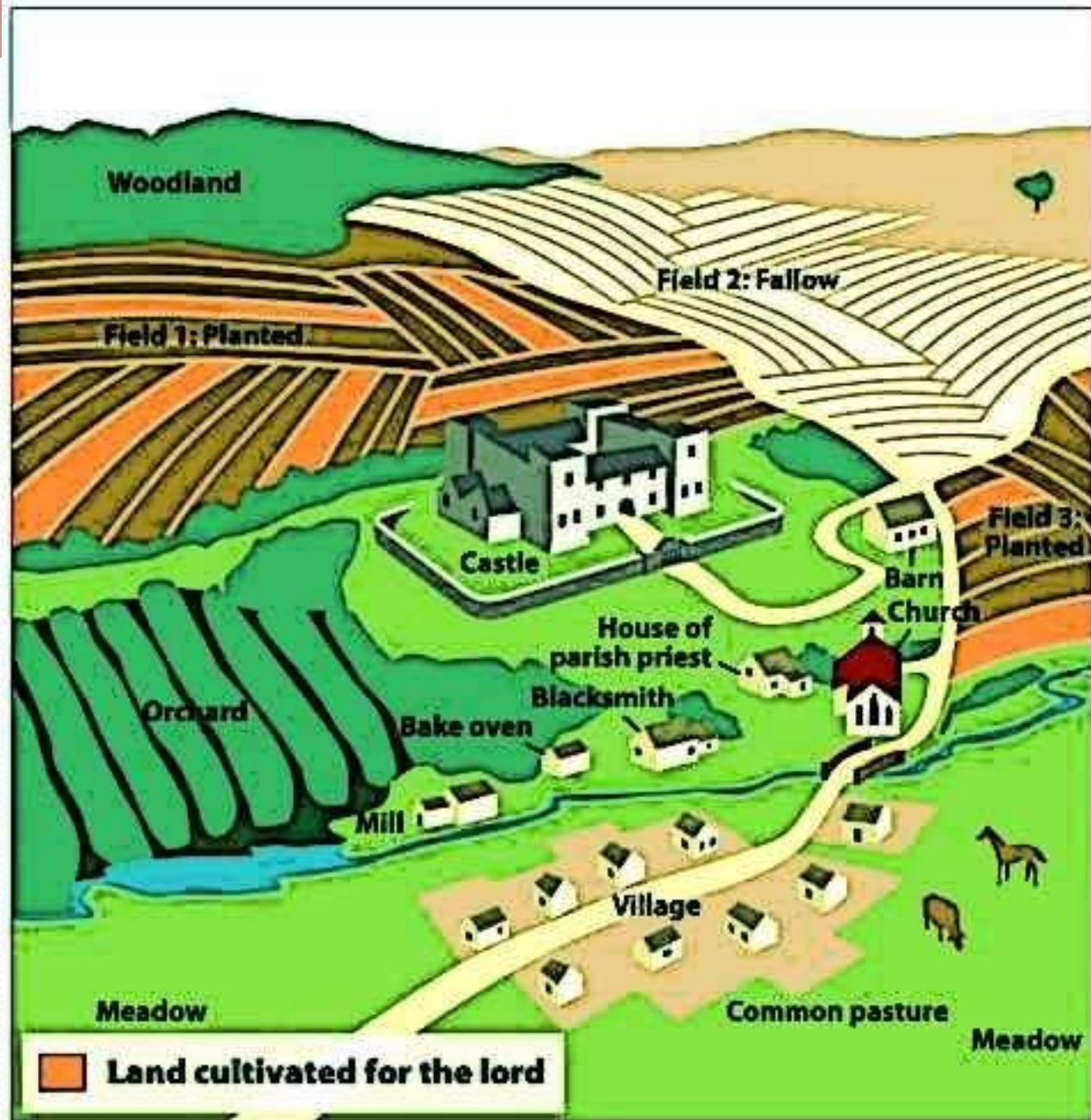


Figure 10.1 A Medieval Manor
Chapter 10, A History of Western Society, Tenth Edition
Copyright © 2011 by Bedford/St. Martin's
Page 276

Καρλομάγνος και Φεουδαρχία

Οι μεταρρυθμίσεις

Στρατός

- Από αυτοκρατορικός γίνεται φεουδαρχικός. Ηγούνται οι φεουδάρχες και συμμετέχουν με τους υποτελείς και τον οπλισμό τους

Οικονομική και πολιτική ισχύς

- Οι Φεουδάρχες κατέκτησαν το προνόμιο να ηγούνται του στρατού χάρη στην οικονομική και πολιτική τους δύναμη σε τοπικό επίπεδο

Διοικητική μεταρρύθμιση

- Ο Καρλομάγνος παραχωρεί εκτάσεις σε βασιλικούς αξιωματούχους

Η εδραίωση μετά το τέλος των Καρολιδών

Πολιτική,
οικονομικοκοινωνική,
στρατιωτική ισχύς των
φεουδαρχών διατηρούνται στο
Κράτος του Καρλομάγνου και
σε αυτά που το διαδέχθηκαν

Μετά τη διάλυση και των
κρατών των Καρολιδών
εξασθενίζει το ισχυρό κέντρο
εξουσίας του Αυτοκράτορα

Οι εχθρικές επιδρομές
προκαλούν κλίμα
ανασφάλειας, οι πληθυσμοί
νιώθουν ανάγκη προστασίας
[και ποιοι είναι πιο κοντά για να
την παρέχουν;]

... οι φεουδάρχες!
Έτσι, γενικεύεται η
φεουδαρχία στη δυτική
Ευρώπη